

Ny Literatur.

Samling af Danmarks Lavsskraaer fra Middelalderen. Med nogle tilhørende beslægtede Breve. Udgiven ved C. Nyrop af Selskabet for Udgivelse af Kilder til Dansk Historie. 1. Hefte. København 1895. G. E. C. Gad (160 S.).

Det foreliggende Hefte indeholder ialt 33 Skraaer, den ældste fra 1349, den yngste fra 1460. Det er Hensigten at optage alle Lavsskraaer, der ere ældre end 1536, fra hele det daværende Danmark. Værket vil blive forsynet med en fyldig industrihistorisk Indledning. Udgiverens Navn borger tilstrækkeligt for den mest samvittighedsfulde Nøjagtighed. Der er ingen Tvivl om, at han ved dette Værk i høj Grad vil forøge den Taknemlighedsgæld, hvori man staar til ham for hans mange værdifulde Bidrag til Oplysning af den danske Industrihistorie.

Socialismens Problem II. Sidney Webb: Det historiske Grundlag. Oversat af Francis Wolff. Bergen, Ragnvald Paulsons Forlag. 1895 (60 S.).

I Nr. II af „Socialismens Problem“ (Nr. I have vi tidligere anmeldt her i Tidsskriftet) ville formentlig

Ny Literatur.

Samling af Danmarks Lavsskraaer fra Middelalderen. Med nogle tilhørende beslægtede Breve. Udgiven ved C. Nyrop af Selskabet for Udgivelse af Kilder til Dansk Historie. 1. Hefte. København 1895. G. E. C. Gad (160 S.).

Det foreliggende Hefte indeholder ialt 33 Skraaer, den ældste fra 1349, den yngste fra 1460. Det er Hensigten at optage alle Lavsskraaer, der ere ældre end 1536, fra hele det daværende Danmark. Værket vil blive forsynet med en fyldig industrihistorisk Indledning. Udgiverens Navn borger tilstrækkeligt for den mest samvittighedsfulde Nøjagtighed. Der er ingen Tvivl om, at han ved dette Værk i høj Grad vil forøge den Taknemlighedsgæld, hvori man staar til ham for hans mange værdifulde Bidrag til Oplysning af den danske Industrihistorie.

Socialismens Problem II. Sidney Webb: Det historiske Grundlag. Oversat af Francis Wolff. Bergen, Ragnvald Paulsons Forlag. 1895 (60 S.).

I Nr. II af „Socialismens Problem“ (Nr. I have vi tidligere anmeldt her i Tidsskriftet) ville formentlig

de Sider gøre mest Indtryk, hvor Forf. skildrer, hvorledes Stat og Kommune i dette Aarhundrede har overtaget stedse flere Opgaver; — thi her finder Læseren Fakta, ikke blot Formeninger. Denne vort industrielle Livs „Socialisering“ og „Kommunalisering“ giver Forfatteren Anledning til nogle Udbrud om „den almindelige Mangel paa Begreb om, hvor langt vor ubevidste Socialisme allerede har drevet det.“ „Denne Mangel“, siger han, „gør, at megen Tid og Arbejde spildes paa mundlig saavel som i Trykken at fremføre de mest latterlige upraktiske antisocialistiske Bevisførelser, angaaende Umuligheden af Ting, der saa at sige sker hver Dag.“ Lad gaa, — dog bør Forf. mærke sig, at det ikke blot er dem, som komme med anti-socialistiske Bevisførelser, der lide under Mangel paa Forstaaelse af, hvad der „saa at sige sker hver Dag“. Paa et andet Sted taler Forf. om, at „Socialismen nu“ (som „et uundgaaeligt Udslag af Demokratiet og den industrielle Revolution“) „er blevet en Bølge, der overskyller hele Evropa.“ Hertil er at bemærke, at Udtrykket „den industrielle Revolution“ (som navnlig Arnold Toynbee har den tvivlsomme Ære af at have sat i Cirkulation) ikke synes at være videre paa sin Plads i et Skrift, der saa stærkt som det foreliggende holder paa Evolutions-Theorien imod Revolutions-Theorien. Og endvidere er at bemærke, at den socialistiske „Bølge“ aldeles ikke først „nu“, i vort Aarhundrede, „i to Slægtled“ har overskyttet Evropa. Der har altid og i ethvert menneskeligt Samfund været „socialistiske“ Bølgebevægelser, naar man opfatter „Socialismen“ saaledes som man kender den fra det virkelige Livs

praktiske Foreteelser; enhver Bølge har, ganske vist, sin Stigen og sin Falden, sine Bjerge og sine Dale, men det socialistiske Element kan ikke tænkes helt borte fra noget som helst menneskeligt Samfund. Den virkelige Forskel mellem de „Socialister“, der har Sidney Webbs uskrømtede Højagtelse, og de „Individualister“, han saa grænseløst haaner, er da denne: „Individualisterne“ sige: Kom, Socialister, med Jeres positive Forslag til Samfundets Omdannelse, formuler de Ændringer, I ville have, giv tydelig Besked om, hvad I ville have afskaffet og hvad indført; — saa skulle vi diskutere Jeres Forslag en detail, Punkt for Punkt, og se, hvad der passer og hvad ikke. „Socialisterne“ svarer: Nej Tak, ikke saaledes; denne Diskussion „Punkt for Punkt“ skulle vi ikke have noget af; vi forlange „Socialismen“ antaget *en bloc*, Socialismen *sans phrase*; Reform-Lapperier have vi ingen Interesse for; maa vi bede om det Hele!

Forskellen er altsaa denne: Individualisterne indrømme de socialistiske Ideer en relativ Berettigelse, medens Socialisterne gør Krav paa en absolut Gyldighed for Socialismen. Sidney Webb hundser de ældre utopiske Forfattere som Thomas Morus, Cabet, Fourier etc. Han ser ikke, at det er Fremstillingsformen hos disse ældre Forfattere, der er noget naiv, men at de i Grunden ikke ere mere utopiske end de nymodens Forfattere blandt hans Venner, der for det socialistiske Princip ville vindicere en absolut Gyldighed.

A. P -St.
